

Коростовець М. Г., студентка
Хавкіна О. М., к. філол. н., доц.
Запорізький національний технічний університет

ІДЕОГРАФІЧНІ СИНОНІМИ ЯК ОДНА З ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ПРОБЛЕМ

Сучасний розвиток суспільства і глобалізаційні процеси стирають кордони; все більше і більше людей, особливо молоді, мають можливість подорожувати, навчатися, працювати за кордоном. Кількість інтернаціональних проєктів різної спрямованості збільшується у геометричній прогресії. Як ніколи стає важливим порозуміння між представниками різних національностей, посилюючи важливість ролі перекладачів у всіх цих процесах. Проте недосвідчені перекладачі стикаються у своїй роботі з досить великою кількістю труднощів, однією з яких є проблема вибору з ідеографічних синонімів.

Під **синонімами** розуміють мовні одиниці або структури, які відрізняються формально, проте мають подібну або однакову семантику. **Синоніми**, позначаючи одне явище дійсності, називають його по-різному: виділяючи в предметі різні його властивості, або характеризуючи даний предмет з різних точок зору. Саме тому синоніми, позначаючи один і той самий предмет чи поняття, як правило,

не є абсолютно ідентичними словами по відношенню одне до одного, як з точки зору семантики, так і з точки зору своїх емоційно-стилістичних властивостей. Вони майже завжди відрізняються одне від одного: 1) певними відтінками лексичного значення; 2) емоційно-експресивним забарвленням; 3) приналежністю до певного стилю мови; 4) областю вживання; 5) здатністю поєднуватися з іншими словами тощо.

Учені виділяють такі види синонімів: смислові / ідеографічні (відрізняються відтінками значення); стилістичні (різняються емоційною забарвленістю або приналежністю до різних стилів); фразеологічні (відрізняються своєю сполучуваністю з іншими словами; абсолютні (які можуть замінити один одного у більшості ситуацій слововживань і у більшості контекстів).

За допомогою ідеографічних синонімів носії будь-якої мови можуть передати найтонші відтінки в значеннях слів, підбираючи лексичні одиниці, що дозволяють із граничною точністю деталізувати уявлення про факти і предмети, які описуються. Так, наприклад лексему «похмурий» можна перекласти різними еквівалентами, враховуючи контекст і валентність слів: *похмура людина* – *upset man* (у значенні «засмучена»), *похмуре небо* – *dark sky* («темне»), *похмурий вигляд* – *gloomy look* («понурий»), *похмурий характер* – *bad character* («поганий»).

Таким чином, можемо зробити певні висновки. При перекладі ідеографічних синонімів потрібно звертати увагу на контекст, а також брати до уваги валентність тієї чи іншої лексеми. Використання цих методів допомагає дібрати адекватний відповідник перекладуваної лексеми. Перспективи подальших досліджень полягають у більш детальному вивченні природи синонімів, оскільки такі наукові розвідки сприятимуть добору найоптимальніших перекладацьких стратегій.

Література

1. Селіванова О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.
2. Кемінь У. В., Сивак Л. М. Синонімія як явище в сучасній економічній термінології // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія. 2015. № 14. С. 98-100. URL : <http://vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v14/27.pdf>
3. Вибір синоніма під час перекладу. Переклад термінів. URL : <https://leksi.org/4-28646.html>